

Část V. – Osnovy

I. a II. stupeň

KAPITOLA 40. – DOPLŇKOVÝ VZDĚLÁVACÍ OBOR

Etická výchova

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Problematika EtV bude včleněna do vzdělávacích obsahů jednotlivých předmětů . EtV povede k navazování a udržování uspokojivých vztahů, k vytvoření si pravdivé představy o sobě samém, k tvořivému řešení každodenních problémů, k formulaci svých názorů a postojů na základě vlastního úsudku s využitím poznatků z diskuze s druhými, ke kritickému vnímání vlivu vzorů při vytváření vlastního světového názoru, k pochopení základních environmentálních a ekologických problémů a souvislostí moderního světa.

EtV u žáka rozvíjí sociální dovednosti, které jsou zaměřeny nejen na vlastní prospěch, ale také na prospěch jiných lidí a celé společnosti, na samostatné pozorování s následným kritickým posouzením a vyvozením závěru pro praktický život, samostatnost při hledání vhodných způsobů řešení problémů, správné způsoby komunikace, respekt k hodnotám, názorům a přesvědčení jiných lidí, schopnost vcítit se do situací ostatních lidí, pozitivní představu o sobě samém a schopnost účinné spolupráce.

Vzdělávání je založeno na zásadách svobodného šíření poznatků, které vyplývají z výsledků soudobého stavu poznávání světa a jsou v souladu s obecnými cíli vzdělávání.

METODY

- Prožitkové metody
- Informace z médií
- Rozhovory s rodiči nebo jinými osobami
- Vedení deníku
- Psychohry
- Projektové vyučování
- Práce s obrazem
- Práce s hudbou
- Skupinová spolupráce
- Kooperativní učení
- Dramatizace a další vyplynulé z praxe

Vzdělávací oblast: Etická výchova 1. stupeň

Výstup	Učivo	1.	2.	3.	4.	5.
<p>1. období</p> <p>Osvojí si oslovování křestními jmény, používá vhodné formy pozdravu, naslouchání, dodržuje jednoduchá komunikační pravidla ve třídě, poděkuje, omluví se,</p> <p>Podílí se na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel.</p>	<p>Základní komunikační dovednosti</p> <p>-komunikace při vytváření výchovného kolektivu /představení, zdvořilost, vytvoření komunikačních pravidel kolektivu/</p> <p>-verbální komunikace /pozdrav, otázka, prosba, poděkování, omluva/</p> <p>-neverbální komunikace/seznámí s možnostmi NK, postoje těla, mimika, zrakový kontakt, gesta/</p> <p>-komunikace citů /identifikace, usměrňování základních citů, pocity spokojenosti, radosti, sympatie, smutku, obav, hněvu/</p>	Prv	PRV, AJ	ČJ, AJ		
		ČJ + AJ	ČJ, AJ	ČJ, AJ		
		TV	HV	TV		
<p>2. období</p> <p>Reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace, eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace, zvládá položit vhodnou otázku.</p> <p>Identifikuje základní city, vede rozhovor s druhými o jejich prožitcích.</p>				ČJ, AJ	AJ	
					ČJ, AJ	AJ
					TV, HV	HV

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	1.	2.	3.	4.	5.
<p>1. období</p> <p>Osvojí si základní vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým. Osvojí si základy pozitivního hodnocení a přijetí druhých.</p>	<p>Pozitivní hodnocení sebe sama</p> <p>-sebepečení /sebepoznání, sebehodnocení, sebe prezentace, sebeovládání, sebeoceňování/</p> <p>-pozitivní hodnocení druhých /v běžných podmínkách projevuje pozornost a laskavost, vyjadřuje uznání, správně reaguje na pochvalu, připisuje pozitivní vlastnosti druhým/</p> <p>-akceptace druhého/návčik přátelského přijetí, umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých, zážitek přijetí pro každé dítě/</p>	<p>ČJ</p> <p>VV</p> <p>PRV</p>	<p>ČJ</p> <p>VV</p> <p>PV</p>	<p>ČJ</p> <p>PV</p> <p>TV</p>		
<p>2. období</p> <p>Uvědomuje si své schopnosti a silné stránky, utváří své pozitivní sebehodnocení. Dokáže se těšit z radosti a úspěchu jiných, vyjadřuje účast na radosti i bolesti druhých, pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách.</p>					<p>ČJ,VL</p> <p>VV, TV</p> <p>PV</p>	<p>ČJ</p> <p>VV</p> <p>TV</p>

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	1.	2.	3.	4.	5.
<p>1. období</p> <p>Zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, dělení se, vyjádření soucitu, zájem o spolužáky. Vyjadřuje city v jednoduchých situacích. Využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolu. Reflektuje situaci druhých, adekvátně poskytuje pomoc.</p>	<p>Tvořivost a základy spolupráce</p> <p>-tvořivost v mezilidských vztazích /vytváření požitku radosti pro druhé, společné plnění úkolů, zbavování se strachu z neznámého řešení úkolu a z tvořivého experimentování/</p> <p>-schopnost spolupráce/radost ze společné činnosti a výsledku, vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce/</p> <p>-elementární prosociálnost/darování, ochota dělit se, povzbuzení, služba, vyjádření soucitu, přátelství/</p>	ČJ	TV	PRV		
		M	PRV	TV		
		PRV	VV	VV, PV		
<p>2.období</p> <p>Identifikuje základní city, vede rozhovor s druhými o jejich prožitcích, na základě empatického vnímání přemýšlí nad konkrétní pomocí. Jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a kolektivu třídy.</p>					ČJ, VL	TV
					TV, PV	M
					VV	ČJ

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	1.	2.	3.	4.	5.
1. období	<p>Základy asertivního chování</p> <p>-Iniciativa/hledání možnosti jak vycházet s jinými lidmi v rodině, ve třídě, mezi vrstevníky, zpracování neúspěchu/</p> <p>-asertivní chování/rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálního zneužívání/</p>	PRV	PRV	PRV		
2. období		ČJ	ČJ	ČJ		
2. období	Iniciativně vstupuje do vztahu s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně				ČJ, M	ČJ
					ČJ	ČJ

Vzdělávací oblast: Etická výchova 2. stupeň

Výstup	Učivo	6.	7.	8.	9.
Komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci	Otevřená komunikace	Čj,A	Čj,A	Čj,A,N	Čj,A,N
	Úrovně komunikace	Čj,A	Čj,A	Čj,A,N	Čj,A,N
	Zásady a chyby verbální komunikace	Čj,A	Čj,A	Čj,A,N	Čj,A,N
	Dialog	Čj,A	Čj,A	Čj,A,N	Čj,A,N
	Komunikace ve ztížených podmínkách			Ov,Rv	
	Aktivní naslouchání – cíle a zásady	Čj,A	Čj,A	Čj,A,N	Čj,A,N
	Nácvik aktivního naslouchání	Ov	Ov	Ov	Ov

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	6.	7.	8.	9.
Respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí	Úcta k lidské osobě -důstojnost a identita lidské osoby		Ov		
	Lidská práva a jejich zdroje		Ov	Ov	Ov
	Svoboda, rovnost,potenciality člověka		Ov	Ov	Ov
	Pozitivní hodnocení druhých v obtížných situacích			Ov	
	Občanská zralost				Ov
	Jedinečnost a identita člověka – rozvoj sebevědomí			Ov	Ov
	Hodnotová orientace	Ov	Ov	Ov	Ov
	Rozvoj sebeovládání a morálního úsudku		Ov		
	Úvahy nad mravními zásadami				Čj,Ov
	Radost a optimismus v životě	Ve všech	předmětech		

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	6.	7.	8.	9.
Nahrazuje agresivní a pasivní chování asertivním, neagresivním způsobem obhájí svá práva, analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu	Asertivní chování	Rv			Rv
	Přijatelný kompromis, konstruktivní kritika				ČJ
	Přijetí pochvaly, požádání o laskavost	Ov			
	Otázka po důvodu, řešení konfliktu	Ov	Ov		
	Obrana před manipulací – asertivní techniky	Rv			
	Fair play – zdravá soutěživost, dodržování pravidel	Tv	Tv	Tv	Tv
	Asertivita a prosociálnost v soutěžích, prosociálnost a sport	Tv	Tv	Tv	Tv

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	6.	7.	8.	9.
Rozlišuje manipulační působení médií a identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory	Reálné a zobrazené vzory				
	Pozitivní vzory versus pochybné idoly – senzibilizace pro rozlišování vzorů			ČJ	ČJ
	Vliv reálných vzorů	Ov,F,	Z,D,F	CH,F	F
	Prosociální vzory ve veřejném životě			Ov	Ov
	Vzory ve vlastní rodině	Ov,Rv			
	Vliv zobrazených vzorů a vhodné literární prameny	ČJ	ČJ	ČJ	ČJ
	Smysl autority a vztah k ní	Ov			Ov
	Podpora pozitivního působení televize a médií – nabídka pozitivních vzorů v médiích	Rv		ČJ	ČJ
	Kritický přístup k působení médií	Rv		ČJ	ČJ
	Eliminace vlivu agrese, zvládnání agrese	Rv		Ov	
	Rozlišování mezi realitou a pseudorealitou, účinná obrana proti manipulaci médií				ČJ,D
	Média a volný čas	Rv		ČJ	
	Já- potenciální vzor pro druhé –smysl a cíl života			Ov,Rv	Ov,Rv
	Postoje, zodpovědný život			Rv	Rv
	Mé schopnosti a společnost			Ov,Pv	Ov,Pv
	Zdravý způsob života	Rv	Rv	Rv,Př	Ov
	Autonomie a konformita				Ov

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	6.	7.	8.	9.
Spolupracuje i v obtížných sociálních situacích, je vnímavý k sociálním problémům , v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení, rozhoduje se uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů Aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy	Iniciativa a komplexní prosociálnost				
	Iniciativa a tvořivost – renatalizace, nácvik tvořivosti	Vv,Pv	Vv,Pv	Vv,Pv,Kr	Vv,Pv
	Prosociální aspekt iniciativy a tvořivosti ve škole i v rodině	Vv	Vv	Vv	Vv
	Psychická a fyzická pomoc, ochota ke spolupráci, přátelství	Tv,Rv,TH	Tv,TH	Tv,TH	Tv,TH
	Iniciativa ve ztížených podmínkách – pozitivní formulace problému	Rv			
	Pomoc anonymnímu člověku		Ov		
	Veřejná osobní angažovanost	Ov			Ov
	Uplatnění komplexní prosociálnosti – bída světa, informovanost o situaci zemí třetího světa	Ov,Zp	Ov,Z	Z	
	Vztah k menšinám	Ov	Z	Z	
	Multikulturní společnost	Ov			
	Pozitivní vztah k diverzitám	Rv		Ov	

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	6.	7.	8.	9.
	Aplikovaná etická výchova				
Etické hodnoty	Zdroje etiky, osobní zodpovědnost, smysl života, aplikace mravních zásad a hodnot, svědomí a jeho rozvoj			Ov	Ov
Sexuální zdraví	Zodpovědný vztah k sexualitě, mládí – příprava na lásku, sexuální identita, nezralé rodičovství			Př	Rv
Rodina	Poznání pravidel vlastní rodiny, práva a povinnosti v rodině, role v rodině, hodnota rodiny, zlepšení atmosféry v rodině, úcta k členům rodiny, úcta ke stáří	Rv,Ov	Rv	Rv,Ov	Rv
Duchovní rozměr člověka	Obrana proti sektám, informace o různých světonázorech, tolerance			Ov	
Ekonomické hodnoty	Rozumné nakládání s penězi, zájem o otázky NH, vztah mezi ekonomikou a etikou, rozvíjení ekonomických činností- šetrnost a podnikavost	Ov	M	Ov	M,Ov
Ochrana přírody a ŽP	Úcta k životu ve všech formách, vnímání krásy a mnohotvárnosti přírody, zodpovědnost za ŽP	Vv,Př	Vv,Př	Vv,Př,EPr,Ch	Vv,Ch,Př,F

Zpracováno k ŠVP platnému k 1. září 2010 a dále.